រដ្ឋធម្មនុញ្ញ

នៃ

រដ្ឋកម្ពុជា

ជំពូក ១

របបនយោបាយ

មាត្រា ១

ប្រទេសកម្ពុជា មាននាមជាផ្លូវការជា " រដ្ឋកម្ពុជា " ។

រដ្ឋកម្ពុជា ជារដ្ឋមួយឯករាជ្យ អធិបតេយ្យ បូរណភាពដែនដី សន្តិភាព ប្រជាធិបតេយ្យ អព្យាក្រិត្យ និងមិនចូលបក្សសម្ព័ន្ធ ។

អធិបតេយ្យនៃរដ្ឋកម្ពុជា លាតសន្ធឹងលើដែនដីគោក ដែនកោះ ដែនទឹក ដែនសមុទ្រ បាទសមុទ្រ ក្រោមបាទសមុទ្រ ហើយ និងដែនអាកាស ។

បាវចនានៃរដ្ឋកម្ពុជា គឺឯករាជ្យ សន្តិភាព សេរីភាព សុភមង្គល ។

ភាសា និងអក្សរដែលប្រើជាផ្លូវការ គឺភាសា និងអក្សរខ្មែរ ។

មាត្រា ១ ស្ទួន

រដ្ឋកម្ពុជា ជារដ្ឋមួយមិនអាចបំបែកបាន ។

ស្ថាប័នរដ្ឋនានាត្រូវចាត់តាំង និងប្រព្រឹត្តឱ្យសមស្របតាម រដ្ឋធម្មនុញ្ញ និងច្បាប់នៃរដ្ឋកម្ពុជា ។

រដ្ឋមានភារកិច្ចការពារឯករាជ្យ នៃមាតុភូមិ សិទ្ធិ សេរីភាពរបស់ប្រជាជន ទាំងខាងសម្ភារៈ ទាំងខាងស្មារតី ។

មាត្រា ២

ប្រជាជនកម្ពុជា ជាម្ចាស់វាសនានៃប្រទេសរបស់ខ្លួន ។ អំណាចទាំងអស់ជារបស់ប្រជាជន ។

ប្រជាជនប្រើអំណាចរបស់ខ្លួនតាមរយៈរដ្ឋសភា និងអង្គការរដ្ឋអំណាចនានា ដែលប្រជាជនជ្រើសតាំងឡើង និងទទួលខុសត្រូវចំពោះប្រជាជន ។ ប្រជាជនមានសិទ្ធិដកហូតតំណាងរបស់ខ្លួន ដែលខ្លួនឈប់ទុកចិត្ត ។

មាត្រា ៣

ក្រុមប្រឹក្សាជាតិរណសិរ្សសាមគ្គីកសាងការពារមាតុភូមិកម្ពុជា អង្គការមហាជននានា ដែលជាបង្អែកដ៏រឹងមាំរបស់រដ្ឋ ត្រូវមានភារកិច្ចលើកទឹកចិត្តប្រជាជន ឱ្យអនុវត្តគោលនយោបាយ និងផែនការរបស់រដ្ឋ ។

មាត្រា ៤

រដ្ឋកម្ពុជា អនុវត្តរបបនយោបាយពហុបក្ស ។

មាត្រា ៥

រដ្ឋអនុវត្តនយោបាយសមគ្គីភាព និងស្មើភាពរវាងជនជាតិទាំងអស់ ដែលរស់នៅក្នុងសហគមន៍ជាតិកម្ពុជា ។

ជនជាតិទាំងអស់ត្រូវស្រលាញ់រាប់អានគ្នា និងជួយគ្នាទៅវិញទៅមក។ អំពើប្រមាថមាក់ អំពើជិះជាន់ និងការបែងចែកជនជាតិនានាត្រូវហាមឃាត់។

ភាសា និងអក្សរព្រមទាំងទំនៀមទម្លាប់ល្អៗរបស់ជនជាតិភាគតិច ត្រូវបានគោរព។

គ្រប់ជនជាតិភាគតិច ត្រូវបានរដ្ឋជួយទំនុកបម្រុង ដើម្បីឱ្យតាមទាន់កម្រិតរួម។

រដ្ឋយកចិត្តទុកដាក់ ជាពិសេសពង្រីកសេដ្ឋកិច្ចសិក្សាធិការវប្បធម៌ សង្គមកិច្ច សុខាភិបាល គមនាគមន៍ នៅតាមតំបន់ព្រៃភ្នំ និងតំបន់ដាច់ស្រយាល។

មាត្រា ៦

ព្រះពុទ្ធសាសនា ជាសាសនារបស់រដ្ឋ។

សកម្មភាពខាងសាសនាទាំងឡាយ ដែលស្របរដ្ឋធម្មនុញ្ញ និងច្បាប់ ត្រូវបានរដ្ឋធានា។

សកម្មភាពណា ដែលឆ្លៀតតយកសាសនា ដើម្បីធ្វើឱ្យប៉ះពាល់ដល់សន្តិសុខ របៀបរៀបរយសាធារណៈ និងផលប្រយោជន៍របស់ប្រជាជន ត្រូវហាមឃាត់។

មាត្រា ៧

បុរស និងស្ត្រីមានសិទ្ធិស្មើគ្នាក្នុងអាពាហ៍ពិពាហ៍។

អាពាហ៍ពិពាហ៍ ត្រូវធ្វើតាមលក្ខខណ្ឌ ដែលចែងក្នុងច្បាប់ និងតាមលក្ខណគោលការណ៍ស្ម័គ្រចិត្ត ប្តីមួយ ប្រពន្ធមួយ។

រដ្ឋយកចិត្តទុកដាក់ ជាពិសេស ចំពោះកិច្ចការពារមាតា និង កុមារ។

មាត្រា ៨

មាតាបិតាត្រូវអប់រំ និងថែរក្សាចិញ្ចឹមកូន ដើម្បីឱ្យទៅជាពលរដ្ឋល្អ មានមនសិការស្នេហាជាតិ ស្រលាញ់ការងារពលកម្មមានសម្បជញ្ញៈ ទទួលខុសត្រូវចំពោះសង្គម។

កូនមានកាតព្វកិច្ចថែរក្សា មាតាបិតា។

មាត្រា ៩

រដ្ឋកម្ពុជាអនុវត្តលក្ខណការណ៍ៈ ប្រជាជនទាំងមូលប្រាស្រ័យក្នុងកិច្ចកសាង និងការពារមាតុភូមិ។

កងកម្លាំងប្រដាប់អាវុធប្រជាជនកម្ពុជាទាំងបីប្រភេទ និងនគរបាលប្រជាជន ជាកូនចៅរបស់ប្រជាជន ត្រូវស្មោះត្រង់ការរស់នៅដ៏សុខសាន្តរបស់ប្រជាជន ហើយរួមជាប្រជាជនកសាងប្រទេស។

កងកម្លាំងប្រដាប់ងអាវុធទាំងអស់ ត្រូវមានការប៉ិនប្រសព្វក្នុងការប្រយុទ្ធ និងក្នុងការបង្កបង្កើនផល ត្រូវចេះបំផុសចលនាប្រជាជន គោរព និងជួយទំនុកបម្រុង មិនត្រូវប៉ះពាល់ដល់ផលប្រយោជន៍ប្រជាជន និងសេចក្តីទុកចិត្តរបស់ប្រជាជន។

មាត្រា ១០

នយោបាយក្រៅប្រទេសរបស់រដ្ឋកម្ពុជា គឺឯករាជ្យ សន្តិភាព អព្យាក្រិត្យ និងមិនចូលបក្សសម្ព័ន្ធ។

រដ្ឋកម្ពុជាអនុវត្តគោលការណ៍សន្តិសហវិជ្ជមាន ពង្រីកទំនាក់ទំនងមិត្តភាព និងការទូតជាមួយប្រទេសទាំងអស់ ដោយមិនប្រកាន់របបនយោបាយ លើមូលដ្ឋានស្មើភាព គោរពឯករាជ្យ អធិបតេយ្យ បូរណភាពដែនដី និងផលប្រយោជន៍គ្នាទៅវិញទៅមក ហើយបុព្វហេតុការពារសន្តិភាពនៅអាស៊ីអាគ្នេយ៍ និងនៅលើសាកលលោក។

ជំពូក ២

របបសេដ្ឋកិច្ច និងគោលនយោបាយវប្បធម៌ សង្គមកិច្ច

មាត្រា ១១

សេដ្ឋកិច្ចជាតិ ស្ថិតនៅក្រោមការដឹកនាំរបស់រដ្ឋ។ រដ្ឋលើកស្ទួយជីវភាពរបស់ប្រជាជន ឱ្យមានកម្រិតខ្ពស់ជាលំដាប់លើគ្រប់ផ្នែក ដើម្បីកសាងប្រទេសជាតិ។

មាត្រា ១២

សេដ្ឋកិច្ចជាតិ មានប្រាំ: សេដ្ឋកិច្ចរដ្ឋ សេដ្ឋកិច្ចរដ្ឋចម្រុះនិងឯកជន សេដ្ឋកិច្ចសមូហភាព សេដ្ឋកិច្ចគ្រួសារ និងសេដ្ឋកិច្ចឯកជន។

រដ្ឋគ្រប់គ្រងសហគ្រាសរដ្ឋយ៉ាងជិតដិត ដើម្បីពង្រីកតួនាទីសំខាន់ នៃផ្នែកសេដ្ឋកិច្ចរដ្ឋចម្រុះនិងឯកជន ក្នុងសេដ្ឋកិច្ចជាតិ ហើយទន្ទឹមនឹងនោះ ជួយទំនុកបម្រុងនិងណែនាំយ៉ាងសកម្ម នូវការកសាងសេដ្ឋកិច្ចសមូហភាព សេដ្ឋកិច្ចគ្រួសារ និងសេដ្ឋកិច្ចឯកជន ឱ្យរីកចម្រើនតាមទិស ដែលមានប្រយោជន៍ដល់រដ្ឋ និងដល់ជីវភាពរបស់ប្រជាជន។

មាត្រា ១៣

រដ្ឋយកចិត្តទុកដាក់ ពង្រីកផលិតកម្មឧស្សាហកម្ម ដែលបម្រើកសិកម្ម ពង្រីកផលិតផលដែលប្រើប្រាស់ ពង្រីកពាណិជ្ជកម្ម គមនាគមន៍ និងការដឹកជញ្ជូន។

រដ្ឋជួយទំនុកបម្រុង និងពង្រីកសិប្បកម្ម និងឧស្សាហកម្ម។

មាត្រា ១៤

ទ្រព្យសម្បត្តិរបស់រដ្ឋមាន ដីធ្លី ព្រៃឈើ សមុទ្រ ទន្លេ បឹង ធនធានធម្មជាតិ មជ្ឈមណ្ឌលសេដ្ឋកិច្ច វប្បធម៌ មូលដ្ឋានការពារប្រទេស និងសំណង់ផ្សេងៗទៀតរបស់រដ្ឋ។

មាត្រា ១៥:

ពលរដ្ឋកម្ពុជា មានសិទ្ធិពេញទី ក្នុងការកាន់កាប់ប្រើប្រាស់ដីធ្លី និងមានសិទ្ធិតំណមរតកដីធ្លី ដែលរដ្ឋប្រគល់ឱ្យសម្រាប់រស់នៅនិងធ្វើអាជីវកម្ម។

មាត្រា ១៥

រដ្ឋហាមឃាត់ការចាប់ដីទំនេរបង់ពន្ធសម្រាប់លក់ និងជូលឱ្យអ្នកដ៏ទៃ។ ជនណាក៏ដោយមិនអាចប្រើប្រាស់ដីធ្លីកសិកម្ម ដីព្រៃ ដោយចិត្តឯង ក្នុងគោលបំណងផ្សេងទៀតបានឡើយ បើគ្មានការអនុញ្ញាតពីអាជ្ញាធរមានសមត្ថកិច្ច។

មាត្រា ១៧

សិទ្ធិកាន់កាប់ និងប្រើប្រាស់ដីនិងត្រូវកំណតលដោយច្បាប់មួយដោយឡែក។

មាត្រា ១៨

កម្មសិទ្ធិឯកជននៃពលរដ្ឋ លើកម្រៃការងារ លើកម្រៃស្របច្បាប់ និងទ្រព្យសម្បត្តិស្របច្បាប់ផ្សេងទៀតត្រូវបានច្បាប់ ការពារ។

ការរឹបអូសទ្រព្យសម្បត្តិរបស់ពលរដ្ឋ ដោយរំលោភ ត្រូវហាមឃាត់ដាច់ខាត។

មាត្រា ១៨ ស្ទួន

ការប៉ះពាល់ដល់សិទ្ធិកម្មសិទ្ធិឯកជន នៃពលរដ្ឋត្រូវហាមឃាត់មិនឱ្យមាន វៀរលែងតែប្រយោជន៍សាធារណៈតម្រូវឱ្យធ្វើក្នុងករណី ដែលមានចែងក្នុងច្បាប់។ ក្នុងន័យនេះម្ចាស់កម្មសិទ្ធិ មានសិទ្ធិទទួលបំណាច់ជាមុនដោយត្រឹមត្រូវ និងសមរម្យ។

មាត្រា ១៩

ពាណិជ្ជកម្មក្នុងប្រទេសត្រូវតែពង្រីក ដើម្បីបង្កើនសកម្មភាព ប្តូរមុខទំនិញ ជម្រុញផលិតកម្ម បម្រើជីវភាពរបស់ប្រជាជន។

ពលរដ្ឋ ឬអង្គភាពផលិតកម្មអាចលក់ដូរផលិតផលរបស់ខ្លួនបាន។ ការទិញ និងការលក់របស់ប្រជាជន ដែលស្របតាមគោលនយោបាយរបស់រដ្ឋ ត្រូវបានច្បាប់ធានា។

ពាណិជ្ជកម្មក្រៅប្រទេស ស្ថិតនៅក្រោមការគ្រប់គ្រង និងចាត់ចែងរបស់រដ្ឋ។

មាត្រា ២០

របបគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុ និងប្រព័ន្ធហិរញ្ញវត្ថុត្រូវកំណត់ក្នុងច្បាប់។

ការយកពន្ធដា នឹងអាចធ្វើទៅបានលុះត្រាតែមានច្បាប់អនុញ្ញាត។

ការតម្រូវឱ្យលក់ជូនរដ្ឋ ឬការយកទៅប្រើប្រាស់មួយតាមរយៈ នូវទ្រព្យសម្បត្តិឯកជន នឹងអាចធ្វើទៅបាន លុះត្រាតែមានច្បាប់អនុញ្ញាត។

មាត្រា ២១

រដ្ឋយកចិត្តទុកដាក់កសាងវប្បធម៌ជាតិជឿនលឿន ពង្រីកភាសាជាតិ ឱ្យសមស្របនឹងសេចក្តីត្រូវការនៃសង្គមថ្មីមួយ

រាល់ឥទ្ធិពល និងសំណង់នៃវប្បធម៌មិនជឿនលឿនត្រូវកំចាត់ចោលជាដាច់ខាត។

មាត្រា ២២

រដ្ឋអនុវត្តកម្មសិក្សា តាមគោលការណ៍គរុកោសល្យដោយផ្សារភ្ជាប់ការសិក្សាចំណេះទូទៅ និងការអប់រំជាមួយនឹងការអនុវត្ត ផ្សារសាលារៀនជាមួយសង្គមនឹងសង្គម ។

រដ្ឋគ្រប់គ្រងចាត់ចែងឱ្យបើកមតេយ្យសាលា សម្រាប់កុមារមុនគ្រប់វ័យសិក្សា ។

រដ្ឋគ្រប់គ្រងចាត់ចែងលើការអប់រំវិជ្ជាទូទៅ ដល់កុមារគ្រប់វ័យសិក្សា ដោយកសាងសាលារៀនបឋមសិក្សា ដោយពង្រីងជាបណ្តើរៗ នូវសាលារៀនមធ្យមសិក្សា សាលារៀន និងថ្នាក់អប់រំវិជ្ជាជីវថ្នាក់ជាន់ខ្ពស់ផ្សេងៗ និងឧត្តមសិក្សា ដើម្បីតម្រូវតាមការចាំបាច់នៃប្រទេសជាតិ ដែលកំពុងឈានទៅវឌ្ឍនភាព ។

រដ្ឋលើកទឹកចិត្ត និងផ្តល់អាហារូបករណ៍សិក្សា ដល់យុវជនដែលមានសមត្ថភាព អាចបន្តការសិក្សានៅថ្នាក់ជាន់ខ្ពស់ នៅថ្នាក់បច្ចេកទេស នៅក្នុងប្រទេស និងក្រៅប្រទេស ។

ដើម្បីបំបាត់ភាពមិនចេះអក្សរ និងដើម្បីលើកកម្រិតវប្បធម៌ ដល់ពលរដ្ឋទូទៅឱ្យបានខ្ពស់ រដ្ឋជម្រុញចលនា អក្ខរកម្ម ដោយបើកថ្នាក់សិក្សា សម្រាប់មនុស្សចាស់ ដែលមិនចេះអក្សរ និងថ្នាក់អប់រំបំពេញវិញផ្សេងៗទៀត តម្រូវទៅតាមការចាំបាច់របស់ប្រជាជាតិ ។

មាត្រា ២៣

រដ្ឋយកចិត្តទុកដាក់ ជុំវិញការលុតលាស់ វិទ្យាសាស្ត្រ និងបច្ចេកទេស អក្សរសាស្ត្រ និងសិល្បៈ ដោយពង្រីកប្រព័ន្ធសិក្សាធិការការងារស្រាវជ្រាវ ដោយរួមផ្សំការរៀនសូត្រខាងទ្រឹស្តីទៅនិងការជាក់ស្តែង ។

រដ្ឋយកចិត្តទុកដាក់ដល់អ្នកវិទ្យាសាស្ត្រ អ្នកបច្ចេកទេស អ្នកនិពន្ធ សិល្បករ ក្នុងសកម្មភាពច្នៃប្រឌិតរបស់ខ្លួន ដែលមានប្រយោជន៍ដល់ប្រទេសជាតិ និងប្រជាជន ដោយជួយទំនុកបម្រុងដល់អ្នកទាំងនោះទាំងខាងផ្នែកសម្ភារៈ ទាំងខាងផ្លូវចិត្ត ។

រដ្ឋបង្កើនសហប្រតិបត្តិការ ជាមួយប្រទេសក្រៅ និងផ្លាស់ប្តូរបទពិសោធន៍គ្នាទៅវិញទៅមក ។

មាត្រា ២៤

រដ្ឋចាត់ចែងថែរក្សាប្រាសាទបុរាណ និងសិល្បៈបុរាណវត្ថុ កែលម្អតំបន់ទេសភាពនានាឡើងវិញ ពង្រីកទេសចរណ៍ និងពង្រីកការទាក់ទងខាងវប្បធម៌ជាមួយប្រទេសក្រៅ ។

មាត្រា ២៥

រដ្ឋយកចិត្តទុកដាក់ ដល់ការរីកចម្រើនលូតលាស់ខាងរាងកាយរបស់ពលរដ្ឋ លើកទឹកចិត្តដល់សកម្មភាពខាងកីឡា និងខាងហាត់ប្រាណសំដៅធ្វើឱ្យពលរដ្ឋមានកម្លាំងមាំមួនជាចាំបាច់ ដើម្បីចូលរួមក្នុងការកសាង និងការពារប្រទេសជាតិ ។

មាត្រា ២៦

ដើម្បីធានាដល់សុខភាពរបស់ប្រជាជន រដ្ឋយកចិត្តទុកដាក់ដល់ការការពារជម្ងឺ ណែនាំប្រជាជនឱ្យកាន់ក្បួនអនាម័យយ៉ាងខ្ជាប់ខ្ជួន។ ប្រជាជនត្រូវបានទទួលការពិនិត្យរោគ ដោយឥតបង់ថ្លៃ។ រដ្ឋគ្រប់គ្រង និងចាត់ចែងបង្កើតមន្ទីរពេទ្យនានា ធ្វើការស្រាវជ្រាវខាងផ្នែកវេជ្ជសាស្ត្រ និងឱសថសាស្ត្រ ដោយរួមផ្សំវេជ្ជសាស្ត្របូរាណជាមួយវេជ្ជសាស្ត្រសម័យ។

មាត្រា ២៧

រដ្ឋយកចិត្តទុកដាក់ចំពោះកុមារ និងមាតា។ រដ្ឋ និងសង្គមរៀបចំឱ្យមានមន្ទីរសម្ភព ទារកដ្ឋាន សួនកុមារ និងអនុវត្តនូវវិធានការសមស្របនានា ដើម្បីសម្រាលបន្ទុកមេផ្ទះដល់ស្ត្រី និងរ៉ាប់រងដល់លក្ខណៈចាំបាច់ ឱ្យស្ត្រីមានលទ្ធភាពចូលរួមក្នុងសកម្មភាពដូចបុរសដែរ។

ស្ត្រីជាកម្មករ ជានិយោជិត ត្រូវបានឈប់សម្រាកក្នុងពេលសម្រាលកូនចំនួន ៩០ ថ្ងៃ ដោយមានទទួលបៀវត្ស។ ស្ត្រីមានកូននៅបៅដោះ ត្រូវបានទទួលការបន្ថយពេលធ្វើការប្រចាំថ្ងៃ និងទទួលអត្ថប្រយោជន៍នានា តាមកំណត់របស់រដ្ឋ។

រដ្ឋនឹងកំណត់បទបញ្ញត្តិជាក់ស្តែង ចំពោះស្ត្រីជាកម្មករ ជានិយោជិតក្រៅពីផ្នែករដ្ឋ។

មាត្រា ២៨

រដ្ឋយកចិត្តទុកដាក់ ជាពិសេសដល់អ្នកដែលធ្វើសកម្មភាពបដិវត្តន៍យូរឆ្នាំ ហើយដែលរួមវិភាគទានច្រើនឱ្យបដិវត្តន៍ ដល់យុទ្ធជនពិការ ដល់គ្រួសារយុទ្ធជន ដែលបានទទួលមរណៈ ដើម្បីបដិវត្តន៍ និងដល់គ្រួសារដែលមានសគុណធំៗចំពោះបដិវត្តន៍។

មាត្រា ២៩

រដ្ឋចាត់ចែងឱ្យមានរបបធានារ៉ាប់រងសង្គម ដល់កម្មករ និង និយោជិត ដែលអស់លទ្ធភាពបំពេញពលកម្មបណ្តាលមកពីជម្ងឺ ជរាភាព ឬពិការដោយគ្រោះថ្នាក់ក្នុងការងារ។

រដ្ឋ និងសង្គមជួយទំនុកបម្រុងដល់មនុស្សចាស់ជរា ជនពិការ ស្ត្រីមេម៉ាយ និងក្មេងកំព្រាគ្មានទីពឹង។

ជំពូក ៣

សិទ្ធិ និង ករណីកិច្ចរបស់ពលរដ្ឋ

មាត្រា ៣០

រដ្ឋកម្ពុជាបានទទួលស្គាល់ និងគោរពសិទ្ធិមនុស្ស។

ពលរដ្ឋកម្ពុជា មានសិទ្ធិស្មើគ្នាចំពោះមុខច្បាប់ មានសេរីភាព និងមានករណីកិច្ចដូចគ្នាទាំងអស់ ដោយឥតប្រកាន់ ភេទ ជំនឿសាសនា ពូជសាសន៍ ឬឋានៈក្នុងសង្គម។

ការប្រើសិទ្ធិ សេរីភាពផ្ទាល់ខ្លួនរបស់បុគ្គលិកម្នាក់ៗ មិនត្រូវឱ្យប៉ះពាល់សិទ្ធិសេរីភាពដទៃទៀយ។ ការប្រើសិទ្ធសេរីភាពនេះ ត្រូវប្រព្រឹត្តតាមលក្ខខណ្ឌកំណត់ក្នុងច្បាប់។

មាត្រា ៣១

ពលរដ្ឋកម្ពុជាទាំងពីរភេទ មានសិទ្ធិបោះឆ្នោត និងអាចឈរឈ្មោះឱ្យគេបោះឆ្នោត ។

ពលរដ្ឋ ដែលបម្រើក្នុងកងកម្លាំងប្រដាប់អាវុធប្រជាជនកម្ពុជា មានសិទ្ធិបោះឆ្នោត និងអាចឈរឈ្មោះ ឱ្យគេបោះឆ្នោតដែរ។

ពលរដ្ឋ ទាំងពីរភេទ ដែលមានអាយុយ៉ាងតិច ១៨ ឆ្នាំ មានសិទ្ធិបោះឆ្នោត ។

ពលរដ្ឋទាំងពីរភេទ ដែលមានអាយុយ៉ាងតិច ២១ ឆ្នាំ អាចឈរឈ្មោះឱ្យគេបោះឆ្នោត។

បទប្បញ្ញត្តិបន្ថយសិទ្ធិបោះឆ្នោត និងសិទ្ធិឈរឈ្មោះឱ្យគេបោះឆ្នោត ត្រូវចែងក្នុងច្បាប់បោះឆ្នោត ។

មាត្រា ៣២

ពលរដ្ឋកម្ពុជា មានសិទ្ធិចូលរួមយ៉ាងសកម្ម ក្នុងជីវភាពនយោបាយ សេដ្ឋកិច្ច សង្គមកិច្ច និងវប្បធម៌របស់ប្រទេសជាតិ
។

ពលរដ្ឋទាំងអស់អាចធ្វើសេចក្តីស្នើ ស្តីពីបញ្ហានយោបាយរបស់រដ្ឋ និងជីវភាពរបស់ប្រជាជន ជូនអង្គការរដ្ឋ និងអង្គការមហាជន។ សេចក្តីស្នើសុំទាំងឡាយត្រូវបានទទួលការពិនិត្យ និងដោះស្រាយយ៉ាងហ្មត់ចត់ ពីអង្គការរដ្ឋ និងអង្គការមហាជន។

មាត្រា ៣៣

ពលរដ្ឋមានសិទ្ធិជ្រើសរើសមុខរបរ សមស្របតាមសមត្ថភាពរបស់ខ្លួន និងតាមសេចក្តីត្រូវការរបស់សង្គម។

ពលរដ្ឋ មានសិទ្ធិទទួលប្រាក់បំណាច់សមស្របតាមបរិមាណ និងគុណភាពនៃការងារ ដែលខ្លួនបានបំពេញ។ បុរស និងស្ត្រីមានសិទ្ធិទទួលប្រាក់បំណាច់ដូចគ្នាចំពោះការងារស្មើគ្នា។

ពលរដ្ឋរាល់រូបមានសិទ្ធិទទួលការរ៉ាប់រង និងអត្ថប្រយោជន៍ខាងសង្គមកិច្ចដែលមានចែងក្នុងច្បាប់។

មាត្រា ៣៤

រដ្ឋ និងសង្គមយកចិត្តទុកដាក់ រៀបចំឱ្យមានការឈប់សម្រាក ការលំហែដល់អ្នកបំពេញពលកម្ម។ រដ្ឋកំណត់ពេលធ្វើការងារប្រចាំថ្ងៃ និង ប្រចាំសប្តាហ៍ របបឈប់សម្រាកប្រចាំឆ្នាំ មានប្រាក់បំណាច់ចំពោះកម្មករ និងនិយោជិតពង្រីកមជ្ឈមណ្ឌលសម្រាករបស់ និងរបស់អង្គការសង្គម។

មាត្រា ៣៥

រដ្ឋរ៉ាប់រងមិនឱ្យមានការរំលោភបំពានលើរូបរាងកាយណាមួយឡើយ។

ច្បាប់ការពារកិត្តិយស និងសេចក្តីថ្លៃថ្នូរ និងជីវិតរបស់ពលរដ្ឋ។

ការចោទប្រកាន់ ការចាប់ខ្លួន ការឃាត់ខ្លួន ឬការឃុំខ្លួនជនណានឹងអាចធ្វើទៅកើត លុះត្រាមានច្បាប់អនុញ្ញាត។

ការបង្ខិតបង្ខំ ការធ្វើបាបលើរូបរាងកាយ ឬប្រព្រឹត្តកម្មណាមួយ ដែលបន្ថែមទម្ងន់ទណ្ឌកម្មអនុវត្តចំពោះជនជាប់ឃុំឃាំង ឬជាប់ពន្ធនាគារ ត្រូវហាមមិនឱ្យធ្វើឡើយ។ អ្នកដៃដល់ អ្នកប្រព្រឹត្ត និងអ្នកសមគំនិត ត្រូវទទួលទោសតាមច្បាប់។

ការទទួលសារភាព កើតឡើងពីការបង្ខំ ដោយឃោរឃៅ តាមផ្លូវកាយក្តី តាមផ្លូវចិត្តក្តី មិនត្រូវទុកជាភស្តុតាងនៃពិរុទ្ធភាពទេ។

បើបទល្មើសគ្រាន់តែមានវិមតិសង្ស័យ ជនជាប់ចោទត្រូវបានរួចខ្លួន។

ជនជាប់ពិរុទ្ធណាក៏ដោយ ត្រូវចាត់ទុកថាជាមនុស្ស ឥតទោស ដរាបណាតុលាការមិនទាន់កាត់ទោសជាស្ថាពរ។

រដ្ឋរ៉ាប់រងចំពោះពលរដ្ឋទាំងអស់ នូវសិទ្ធិការពារខ្លួនតាមផ្លូវតុលាការ។

ទោសប្រហារជីវិត ត្រូវបានលប់បំបាត់ចោល។

មាត្រា ៣៦

សេរីភាពក្នុងការដើរហើរ និងតាំងទីលំនៅរបស់ប្រជាពលរដ្ឋត្រូវបានតាមច្បាប់កំណត់។

ពលរដ្ឋអាចចេញទៅតាំងទីលំនៅ នៅប្រទេសក្រៅ ឬវិលត្រលប់មកវិញបាន។

ការក្សាសិទ្ធិមិនឱ្យរំលោភលើលំនៅឋាន និងអាថិកំបាំងនៃការឆ្លើយឆ្លងតាមលិខិត តាមសារទូរលេខ និងតាមទូរស័ព្ទ ត្រូវានរដ្ឋធានា។

ការឆែកឆេរលំនៅឋានសម្ភារៈ វត្ថុ និងលើខ្លួនបុគ្គល ត្រូវបានធ្វើឱ្យស្របនិងបញ្ញត្តិច្បាប់។

មាត្រា ៣៧

ពលរដ្ឋមានសេរីភាពខាងការបញ្ចេញមតិរបស់ខ្លួន សេរីភាពខាងសារពតិមាន បោះពុម្ពផ្សាយ សេរីភាពខាងការប្រជុំ។ ជនណាក៏ដោយមិនអាចឆ្លៀតប្រើសិទ្ធិនេះ ដោយរំលោភ នាំឱ្យប៉ះពាល់ដល់កិត្តិយស របស់អ្នកដទៃ ដល់ទំនៀមទម្លាប់ ល្អរបស់សង្គម ដល់របៀបរៀបរយសាធារណៈ និងដល់សន្តិសុខជាតិបានឡើយ។

របបសារពតិមានត្រូវរៀចំឡើងដោយច្បាប់

មាត្រា ៣៧ ស្ទួន

សេរីភាពខាងជំនឿរត្រូវគោរព។

មាត្រា ៣៨

ពលរដ្ឋមានសិទ្ធិទាំងឡាយត្រូវរស់នៅតាមរបៀបរបបសង្គម ហើយរួមចំណែកការពារទ្រព្យសម្បត្តិសាធារណៈ។

ពលរដ្ឋទាំងឡាយ អាចចូលរួមក្នុងអង្គការមហាជន ដើម្បីការពារសមិទ្ធិផលសង្គមជាតិ និងរបៀបរៀបរយសង្គម ដើម្បីកសាង និងការពារប្រទេស ដើម្បីបង្កើនសាមគ្គីភាពជាតិ និងអន្តរជាតិ ។

មាត្រា ៣៩

ពលរដ្ឋទាំងឡាយត្រូវរស់នៅតាមរបៀបសង្គម ហើយរួមចំនែកការពារទ្រព្យសម្បត្តិសាធារណៈ ។

ពលរដ្ឋមានសិទ្ធិបរិហារ ប្តឹងតវ៉ា ឬប្តឹងទារសំណង ជួសជុលការខូចខាត ដែលបណ្តាលមកពីអំពើខុសច្បាប់របស់អង្គការរដ្ឋ របស់អង្គការសង្គម និងរបស់បុគ្គលិកនៃអង្គការទាំងនោះ ក្នុងពេលបំពេញភារកិច្ចរបស់ខ្លួន ។

មាត្រា ៤០

ពលរដ្ឋគ្រប់រូបត្រូវគោរពរដ្ឋធម្មនុញ្ញ គោរពច្បាប់ និងអនុវត្តគោលមាគ៌ានយោបាយរបស់រដ្ឋ ។

មាត្រា ៤១

កិច្ចកសាង និងការពារមាតុភូមិចាករណីកិច្ច និងជាកិត្តិយសដ៏ឧត្តុងឧត្តមរបស់ពលរដ្ឋ ។

ពលរដ្ឋគ្រប់រូប ត្រូវរួមចំនែកយ៉ាងសកម្មកសាងប្រទេសជាតិ និងការពារមាតុភូមិ ។ កាតព្វកិច្ច ការពារមាតុភូមិត្រូវអនុវត្តតាមបញ្ញត្តិច្បាប់ ។

មាត្រា ៤២

ពលរដ្ឋកម្ពុជា មិនអាចត្រូវបានដកសញ្ជាតិ និរទេស ឬចាប់បញ្ជូនខ្លួនទៅឱ្យប្រទេសក្រៅណាមួយឡើយ ។

ពលរដ្ឋកម្ពុជា ដែលកំពុងរស់នៅឯបរទេស ត្រូវបានរដ្ឋគាំពារ ។

មាត្រា ៤៣

"លុបចោល"

មាត្រា ៤៤

"លុបចោល"

ជំពូកទី ៤

រដ្ឋសភា

មាត្រា ៤៥

រដ្ឋសភា ជាអង្គការកំពូលនៃរដ្ឋអំណាច និងជាអង្គការតំណាងជាន់ខ្ពស់របស់ប្រជាជននៃរដ្ឋកម្ពុជា ។

រដ្ឋសភា ជាអង្គការតែមួយគត់ ដែលមានសិទ្ធិធ្វើច្បាប់ ។

មាត្រា ៤៦

រដ្ឋសភា មានតំណាងប្រជាជន ដែលត្រូវបានជ្រើសរើស តាមគោលការណ៍បោះឆ្នោតជាសាកល ដោយស្មើភាព ដោយចំពោះ និង តាមវិធីជ្រើសឆ្នោតជាសម្ងាត់ ។

ចំនួនតំណាងប្រជាជននៅរដ្ឋសភា និង បែបបទនៃការជ្រើសតាំង ត្រូវកំណត់ក្នុងច្បាប់បោះឆ្នោត ។

មាត្រា ៤៧

នីតិកាលរបស់រដ្ឋសភាមានកំណត់ ៥ ឆ្នាំហើយត្រូវមុនផុតកំណត់នៅពេលដែលរដ្ឋសភាថ្មីចូលកាន់តំណែង ។

ក្នុងពេលមានសង្គ្រាម រឺក្នុងកាលៈទេសៈពិសេសដទៃទៀត ដែលមិនអាចធ្វើការបោះឆ្នោតកើត រដ្ឋសភា អាចប្រកាសបន្តនីតិកាលរបស់ខ្លួនមួយដងបានមួយឆ្នាំ តាមសំណើររបស់ក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋ ។

ការប្រកាសបន្តនីតិកាលរបស់រដ្ឋសភា ត្រូវសំរេចដោយមតិយល់ព្រមពីរភាគបីយ៉ាងតិចនៃចំនួនសមាជិករដ្ឋសភា ទាំងមូល ។

មាត្រា ៤៨

រដ្ឋសភាមានអំណាចដូចតទៅ:

១- អនុម័ត រឺ កែប្រែរដ្ឋធម្មនុញ្ញ និង ច្បាប់នានា ។

២- អនុមត័ថវិការដ្ឋ ការអោយរដ្ឋខ្ចីប្រាក់ និងការខ្ចីប្រាក់រដ្ឋ ។

៣- អនុមត័ផែនការដ្ឋ ។

៤- ត្រួតពិនិត្យការអនុវត្តន៏រដ្ឋធម្មនុញ្ញ និង ការអនុវត្តន៏ច្បាប់ ។

៥- កំណត់គោលនយោបាយក្នុងប្រទេស និងក្រៅប្រទេស ។

៦- បោះឆ្នោតជ្រើសតាំង រំសាយប្រធាន រឺផ្លាស់ប្តូប្រធាន អនុប្រធាន និងលេខាធិការនៃរដ្ឋសភា ។ បោះឆ្នោតជ្រើសតាំង រំសាយ រឺផ្លាស់ប្តូប្រធាន អនុប្រធាន អគ្គលេខាធិការ និង សមាជិកដទៃទៀត នៃក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋមន្ត្រី ។ បោះឆ្នោតជ្រើសតាំង រំសាយ រឺ ផ្លាស់ប្តូរ ប្រធាន អនុប្រធាន និង សមាជិកក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋមន្ត្រី ។ បោះឆ្នោតជ្រើសតាំង រំសាយ រឺ ផ្លាស់ប្តូរ ប្រធានតុលាការប្រជាជនកំពូល និង អគ្គរដ្ឋអាជ្ញាអមតុលាការកំពូល ។

៧- បង្កើត រឺ លុបចោល តុលាការប្រជាជនកំពូល និង មហាអយ្យការអមតុលាការប្រជាជនកំពូល ទីស្តីការរដ្ឋមន្ត្រី រឺ ស្ថាប័នថ្នាក់ស្មើទីស្តីការរដ្ឋមន្ត្រី ខណ្ឌ សង្កាត់ ខេត្ត ទីរួមខេត្ត ស្រុក និង ឃុំ ។

៨- បង្កើត កែប្រែ រឺ លុបពន្ធដារ ។ ៩- ត្រួតពិនិត្យសកម្មភាព របស់ក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋ និងក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋមន្ត្រី តុលាការប្រជាជនកំពូល

មហាអយ្យការអមតុលាការប្រជាជនកំពូល ។

១០- កំណត់ការលើកលែងទោសជាទូទៅ ។

១១- អនុម័ត ឬ លុបចោលសន្ធិសញ្ញា អនុសញ្ញាអន្តរជាតិរបស់រដ្ឋាភិបាល ។

១២- អនុម័តច្បាប់ស្តីពីការដាក់ប្រទេសជាតិឋិតក្នុងភយន្តរាយ ឬ ឋិតក្នុងភាពអាសន្ននៅក្នុងទូទាំងប្រទេស ឬក្នុងតំបន់ខ្លះ ។

១៣- សម្រេចអំពីបញ្ហាសង្គ្រាម និងបញ្ហាសន្តិភាព ។

មាត្រា ៤៩

រដ្ឋសភាបើកសម័យប្រជុំដំបូង ៦០ថ្ងៃយ៉ាងយូរក្រោយពេលបោះឆ្នោត តាមការកោះប្រជុំរបស់ក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋ ។

រដ្ឋសភា បើកសម័យប្រជុំជាសម័ញ្ញ ២ ដងក្នុងមួយឆ្នាំ ។

រដ្ឋសភា អាចបើកសម័យប្រជុំជាវិសម័ញ្ញ បើមានសំណូមពរពីក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋមន្ត្រី ឬ ពីសមាជិក រដ្ឋសភាចំនួនមួយភាគបីយ៉ាងតិច នៃសមាជិករដ្ឋសភាទាំងមូល ។

ក្នុងករណីខាងលើនេះ របៀបវារៈនៃសម័យប្រជុំវិសម័ញ្ញ ត្រូវផ្សាយដល់ប្រជាជនព្រមជាមួយនឹងថ្ងៃកំណត់ប្រជុំ ។

មាត្រា ៤៩ (ស្ទួន ១)

នៅពេលវិស្សមកាលរបស់រដ្ឋសភា គណៈកម្មាធិការអចិន្ត្រៃយ៍របស់រដ្ឋសភាទទួលភារកិច្ចចាត់ចែងការងារ ។

គណៈកម្មាធិការអចិន្ត្រៃយ៍រួមមានៈ ប្រធានរដ្ឋសភា អនុប្រធាន អគ្គលេខាធិការ និង ប្រធានបណ្តាគណៈកម្មការនានារបស់រដ្ឋសភា ។

មាត្រា ៤៩ (ស្ទួន ២ ថ្មី)

គណៈកម្មាធិការអចិន្ត្រៃយ៍របស់រដ្ឋសភាមានភារកិច្ចៈ

១- រៀបចំសម័យប្រជុំរដ្ឋសភា

២- កោះអញ្ជើញប្រជុំសាមញ្ញ ឬ វិសាមញ្ញរបស់រដ្ឋសភា

៣- បកស្រាយច្បាប់

៤- មានសិទ្ធិផ្តើមធ្វើសេចក្តីព្រាងច្បាប់

៥- ពិនិត្យនិងសំរេចលើសេចក្តីស្នើដាក់បំរាមគោចររបស់ក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋមន្ត្រី ។

មាត្រា ៥០

ពេលចាប់ផ្តើមនីតិកាលនីមួយៗ រដ្ឋសភាជ្រើសតាំងគណៈកម្មការមួយ ដើម្បីត្រួតពិនិត្យ សុពលភាពនៃសមាជិករដ្ឋសភា ហើយរាយការណ៍អំពីលទ្ធផលនៃការពិនិត្យនេះ ជូនរដ្ឋសភាសំរេច ។

មាត្រា ៥១

ប្រធានរដ្ឋសភា ដឹកនាំអង្គប្រជុំរបស់រដ្ឋសភា ទទួលអាញ្ញត្តិច្បាប់ និង សេចក្តីសំរេចទាំងឡាយ ដែលរដ្ឋសភា បាន អនុម័ត រ៉ាប់រងការអនុវត្តនីបទបញ្ជាផ្ទៃក្នុងរបស់រដ្ឋសភា ចាត់ចែងការទាក់ទងអន្តរជាតិទាំងឡាយនៃរដ្ឋសភា ។

ក្នុងករណីដែលប្រធានរដ្ឋសភា មានធុរៈមិនអាចបំពេញមុខងារបាន ដោយហេតុមកពីមានជំងឺ រឺបំពេញបេសកកម្មនៅបរទេស អនុប្រធានរដ្ឋសភាមួយរូបត្រូវទទួលភារកិច្ចចាត់ចែងជំនួស ។

ក្នុងករណីដែលប្រធានរដ្ឋសភាលាលែងពីមុខតំណែងរឺទទួលអនិច្ចកម្មរដ្ឋសភាត្រូវបោះឆ្នោតជ្រើសតាំងប្រធានថ្មី ។

អនុប្រធានរដ្ឋសភា ជួយប្រធានក្នុងការងារឡាយ ដែលបានពោលខាងលើ ។

អគ្គលេខាធការរដ្ឋសភា ធ្វើកំណត់ហេតុ គ្រប់ការប្រជុំរបស់រដ្ឋសភា និង បំពេញការងារទាំងឡាយ ដែលប្រធានរដ្ឋសភាប្រគល់អោយ ។

មាត្រា ៥២

រដ្ឋសភាចាត់តាំងគណៈកម្មការផ្សេងៗ ដែលចាំបាច់ ដើម្បីជួយរដ្ឋសភា ក្នុងការត្រួតពិនិត្យលើ សេចក្តីព្រាងច្បាប់ គំរោងផែនការរដ្ឋ គំរោងថវិការរដ្ឋ និងគំរោងផ្សេងៗទៀត ។

មាត្រា ៥៣

ក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋ ក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋមន្ត្រី ប្រធានរដ្ឋសភា គណៈកម្មការនានារបស់រដ្ឋសភា ប្រធានក្រុមប្រឹក្សាជាតិរណសិរ្សសាមគ្គីកសាងការពារមាតុភូមិកម្ពុជា ប្រធានសហពន្ធ័សហជីពកម្ពុជា ប្រធានសមាគមយុវជនកម្ពុជា ប្រធានសមាគមនារីកម្ពុជា ប្រធានសមាគម កសិករកម្ពុជា ប្រធានតុលាការប្រជាជនកំពូល និង អគ្គរដ្ឋអាជ្ញាអមតុលាការប្រជាជនកំពូល មានសិទ្ធិធ្វើសេចក្តីព្រាងច្បាប់ ជូនរដ្ឋសភា ។

មាត្រា ៥៤

រដ្ឋសភាអនុម័តច្បាប់ និង សេចក្តីសំរេចផ្សេងៗទៀត តាមមតិយល់ព្រមលើសពីពាក់កណ្តាល នៃសមាជិកទាំង មូល ។

រដ្ឋសភា អនុម័តរដ្ឋធម្មនុញ្ញ និង កែប្រែរដ្ឋធម្មនុញ្ញ តាមមតិយល់ព្រម ពីរភាគបី នៃសមាជិកសភាទាំងមូល ។

មាត្រា ៥៥

ច្បាប់ដែលរដ្ឋសភាអនុម័តរួចហើយ ៣០ថ្ងៃយ៉ាងយូរ ក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋត្រូវប្រកាសអោយប្រើក្នុងរយៈ ១៥ថ្ងៃ យ៉ាងយូរ ។

ច្បាប់នេះ ត្រូវចូលជាធរមាន នៅរាជធានីភ្នំពេញក្នុងរយៈ ១០ថ្ងៃ ក្រោយប្រកាសអោយប្រើ និង នៅទូទាំងប្រទេសក្នុងរយៈ ១ខែ ក្រោយពេលប្រកាសអោយប្រើ ។

ប៉ុន្តែបើច្បាប់នេះបានចែង ថាជាការប្រញាប់ ច្បាប់នេះត្រូវចូលជាធរមានភ្លាម នៅទូទាំងប្រទេស ក្រោយថ្ងៃប្រកាសអោយប្រើ ។

ច្បាប់នេះត្រូវចុះក្នុងរដ្ឋកិច្ច និង ផ្សព្វផ្សាយនៅទូទាំងប្រទេសអោយទាន់តាមកាលកំណត់ខាងលើ ។

មាត្រា ៥៦

សមាជិករដ្ឋសភាម្នាក់ៗ ត្រូវធ្វើការទាក់ទងយ៉ាងជិតស្និទ្ធជាមួយប្រជាជន យកចិត្តទុកដាក់ចំពោះសេចក្តីស្នើ រឺ ការទិតៀនរបស់ប្រជាជន ជួយណែនាំប្រជាជនអោយយល់ពីនយោបាយរដ្ឋ ហើយរាយការណ៍ពីសកម្មភាពរបស់ខ្លួននៅក្នុងរដ្ឋសភាជូនប្រជាជនជាម្ចាស់ឆ្នោត ។

សមាជិកសភារូបណា មិនបានបំពេញភារកិច្ចរបស់ខ្លួន អាចត្រូវរំសាយតាមលក្ខខណ្ឌ ដែលមានចែងក្នុងច្បាប់ ។

ក្នុងករណីសមាជិករដ្ឋសភា ណាមួយ ទទួលអនិច្ចកម្ម លាលែងប្រាសចាកសមាជិកភាព ដែលកើតមានឡើង ១២ ខែ មុនចប់នីតិកាល ត្រូវចាត់ការបោះឆ្នោតជ្រើសតាំងជំនួសសមាជិកនោះ ។

មាត្រា ៥៧

សមាជិករដ្ឋសភា មានសិទ្ធិតាំងសំនួរដេញដោល ដល់ប្រធាន និង សមាជិក ក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋមន្ត្រី ប្រធាន ប្រធាន និង សមាជិក ក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋ ប្រធាន អនុប្រធាន និង អគ្គលេខាធិការរដ្ឋសភា ប្រធានតុលាការប្រជាជនកំពូល អគ្គរដ្ឋអាជ្ញាអមតុលាការ ប្រជាជនកំពូល ។

អ្នកដែល ត្រូវគេ សួរដេញដោល ត្រូវឆ្លើយក្នុងសម័យប្រជុំរដ្ឋសភា ។

អ្នកដែលត្រូវរដ្ឋសភាសួរដេញដោល ត្រូវបានរំសាយមុខងារ បើសមាជិករដ្ឋសភាភាគច្រើនលើសពីពាក់កណ្តាលបានបោះឆ្នោត ដកសេចក្តីទុកចិត្ត ។

មាត្រា ៥៨

សមាជិកសភាមានអភ័យឯកសិទ្ធិ ។

សមាជិកសភារូបណាក៏ដោយ មិនអាចត្រូវចោទប្រកាន់ ចាប់ខ្លួន រឺ ឃុំខ្លួន ដោយហេតុពីបានសំដែងយោបល់ បញ្ចេញមតិក្នុងការបំពេញមុខងាររបស់ខ្លួនសោះឡើយ ។

ការចោទប្រកាន់ ការចាប់ខ្លួន ការឃាត់ខ្លួន រឺ ការឃុំខ្លួន សមាជិករដ្ឋសភាណាមួយ នឹងអាចធ្វើទៅកើតលុះត្រាតែមានការ យល់ព្រមពីរដ្ឋសភា រឺ ពីគណៈកម្មាធិការអចិន្ត្រៃយ៍របស់រដ្ឋសភា ក្នុងចន្លោះសម័យប្រជុំរដ្ឋសភា វៀរលែងតែក្នុងករណីបទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌជាក់ ស្តែង ។ ក្នុងករណីខាងក្រោយនេះ ក្រសួងមានសមត្ថកិច្ច ត្រូវធ្វើសេចក្តីរាយការណ៍ជូនរដ្ឋសភា រឺ គណៈកម្មាធិការអចិន្ត្រៃយ៍របស់រដ្ឋសភាជាបន្ទាន់ ដើម្បីសំរេច ។

សេចក្តីសំរេចរបស់ គណៈកម្មាធិការអចិន្ត្រៃយ៍របស់រដ្ឋសភា ត្រូវដាក់ជូនរដ្ឋសភា អនុម័តនៅសម័យ ប្រជុំរដ្ឋសភាខាងមុខ។

មាត្រា ៥៨ (ស្ទួន)

សមាជិករដ្ឋសភាត្រូវទទួលប្រាក់បំណាច់មានកំណត់ ដោយប្រៀបស្មើទៅនឹងប្រាក់បៀវត្ស នៃអ្នករដ្ឋការថ្នាក់ណាមួយ នៃក្របខណ្ឌជាន់ខ្ពស់។

ជំពូកទី ៥

ក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋ

មាត្រា ៥៩

ក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋ ជាអង្គការតំណាងរដ្ឋកម្ពុជា។

ក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋមាន ប្រធាន អនុប្រធាន អគ្គលេខាធិការ និង សមាជិកមួយចំនួនដែលត្រូវរដ្ឋសភាកំណត់។

ក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋត្រូវបានជ្រើសតាំងដោយរដ្ឋសភា។

ប្រធានក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋ ជាប្រមុខរដ្ឋកម្ពុជា។

មាត្រា ៦០ ថ្មី

ក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋ មានមុខការដូចតទៅ:

១- កោះសម័យប្រជុំរដ្ឋសភាលើកទី១ នៃនីតិកាលនីមួយៗ។

២- ប្រកាសអោយប្រើច្បាប់ និង ចេញក្រិត្យ។

៣- ចេញក្រិត្យតែងតាំង រឺ រំសាយ ប្រធាន អនុប្រធាន អគ្គលេខាធិការ និង សមាជិករដ្ឋសភា ប្រធាន អនុប្រធាន អគ្គលេខាធិការ និង សមាជិកក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋ ប្រធាន អនុប្រធាន និង សមាជិកក្រុមប្រឹក្សា រដ្ឋមន្រ្តី ប្រធានតុលាការប្រជាជនកំពូល និង អគ្គរដ្ឋអាជ្ញាអមតុលាការប្រជាជនកំពូល ក្រោយពីរដ្ឋសភា បានអនុម័ត។

៤- ចេញក្រិត្យប្រកាសអោយប្រើច្បាប់ស្តីពីពីការបង្កើត រឺលុបចោលតុលាការប្រជាជនកំពូល និង មហាអយ្យការអមតុលាការប្រជាជនកំពូល ទីស្តីការរដ្ឋមន្រ្តី និងស្ថប័ន ថ្នាក់ស្មើទីស្តីការរដ្ឋមន្រ្តី ក្រុង ខណ្ឌ សង្កាត់ ខេត្ត ទីរួមខេត្ត ស្រុក និង ឃុំ ក្រោយពីរដ្ឋសភាបានអនុម័ត។

៥- ចេញក្រិត្យប្រកាសអោយប្រើច្បាប់ ស្តីពីការដាក់ប្រទេសជាតិស្ថិតក្នុងភយន្តរាយ រឺ ស្ថិតក្នុងភាពអាសន្ន នៅក្នុងទូទាំងប្រទេស រឺ នៅតំបន់ខ្លះ ក្រោយពីរដ្ឋសភាបានអនុម័ត។

៦- តាមសំណើក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋមន្ត្រី តែងតាំង រំសាយ រឺ ដកឯកអគ្គរដ្ឋទូត រឺ ប្រេសិត នៃរដ្ឋកម្ពុជា នៅឯបរទេស និង នៅអមអង្គការអន្តរជាតិនានា ។

៧- ទទួលសារតាំងរបស់តំណាងការទូត ។

៨- អោយសច្ចាប័នលើសន្ធិសញ្ញា និង អនុសញ្ញាអន្តរជាតិរបស់រដ្ឋាភិបាល ក្រោយពីរដ្ឋសភាបានអនុម័ត ។

៩- បង្កើត និងប្រគល់គ្រឿងឥស្សរិយយស តាមសំណើររបស់ក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋមន្ត្រី ។

១០- សំរេចគ្រល់ឋានន្តរសក្តិ ឋានៈយោធា នគរបាល និង ឋានៈស៊ីវិលតាមច្បាប់កំណត់ និង តាមសំណើរ របស់ក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋមន្ត្រី ។

១១- សំរេចអំពីការសុំចូលសញ្ជាតិតាមច្បាប់កំណត់ ។

១២- សំរេចអនុគ្រោះទោស បន្ថយទោស និង លើកលែងទោស ។

១៣- បំពេញភារកិច្ចផ្សេងៗទៀត ដែលរដ្ឋសភាប្រគល់អោយ ។

មាត្រា ៦០ (ស្ទួន ១)

សេចក្តីសំរេចរបស់ក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋ ត្រូវតែមានសមាជិកក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋលើសពីពាក់កណ្តាលយល់ព្រម ។

មាត្រា ៦០ (ស្ទួន ២)

ក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋ មានភារកិច្ចរាយការណ៍ អំពីសកម្មរបស់ខ្លួនជូនរដ្ឋសភា ។

មាត្រា ៦១ ថ្មី

អាណត្តិរបស់ក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋ មានកំណត់ស្មើនឹងនីតិកាលរបស់រដ្ឋសភា ។ នៅពេលផុតនីតិកាលរដ្ឋសភា ក្រុម ប្រឹក្សារដ្ឋ បន្តសកម្មភាពរបស់ខ្លួន រហូតដល់រដ្ឋសភាថ្មី បោះឆ្នោតជ្រើសតាំងក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋថ្មីបាន ។

ក្នុងករណីប្រធានក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋ មានធុរៈកិច្ចមិនអាចបំពេញមុខងារបាន ដោយហេតុមកពីជម្ងឺ រឺ បំពេញបេសកម្ម នៅបរទេស អនុប្រធានក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋត្រូវទទួលភារកិច្ចចាត់ការជំនួស លើកលែងតែមុខការដែលមានចែង ក្នុង ចំនុចទី ៦ ទី ៩ ទី ១០និង ទី ១២នៃមាត្រា ៦០ ។

ក្នុងករណីដែលប្រធាន រឺ សមាជិកក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋលាលែង រឺធ្លាក់ពីតំណែង រឺទទួលអនិច្ចកម្ម ត្រូវធ្វើការបោះឆ្នោត ជ្រើសតាំងសារជាថ្មី ។

ប្រធានរដ្ឋសភា ត្រូវទទួលមុខងារជាប្រធានក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋ ស្តីទី រហូតដល់ ប្រធានក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋថ្មីចូលកាន់ តំណែង ។

មាត្រា ៦២

ប្រធានក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋ ជាអគ្គមេបញ្ជាការកំពូល នៃកងកម្លាំងប្រដាប់អាវុធប្រជាជនកម្ពុជា និង ជាប្រធាន ក្រុមប្រឹក្សាការពារជាតិ។

មាត្រា ៦៣

ការរៀបចំនិងការប្រព្រឹត្តិទៅនៃក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋ និងក្រុមប្រឹក្សាការពារជាតិ ត្រូវកំណត់ក្នុងច្បាប់។

ជំពូកទី ៦
ក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋមន្ត្រី

មាត្រា ៦៥

ក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋមន្ត្រី ជារដ្ឋាភិបាលនៃរដ្ឋកម្ពុជា ជាអង្គការគ្រប់គ្រងសង្គមដោយផ្ទាល់ និងដឹក នាំការពង្រីកសេដ្ឋកិច្ចជាតិដោយផ្ទាល់។

ក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋមន្ត្រី ទទួលខុសត្រូវចំពោះរដ្ឋសភា ក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋ និងរាយការណ៍អំពីការងាររបស់ខ្លួន ជូនអង្គការទាំងនេះ។

មាត្រា ៦៥ ថ្មី

ក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋមន្ត្រី មានប្រធាន អនុប្រធាន និង សមាជិក។ ចំនួនអនុប្រធាន និង សមាជិកក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋមន្ត្រី ត្រូវរដ្ឋសភាកំណត់។

ការជ្រើសតាំង រំសាយ រឺ ផ្លាស់ប្តូរប្រធាន អនុប្រធាន និង សមាជិកក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋមន្ត្រី ត្រូវសុំការ អនុម័តពីរដ្ឋសភាតាមវិធីជ្រើសឆ្នោតជាសម្ងាត់។

មាត្រា ៦៦

ក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋមន្ត្រីមានមុខងារដូចតទៅ:

១- ធ្វើសេចក្តីព្រាងច្បាប់ សេចក្តីព្រាងៗទៀត ដើម្បីជូនរដ្ឋសភា និង ក្រុមប្រឹក្សា រដ្ឋ។

២- អនុវត្តន៏រដ្ឋធម្មនុញ្ញ ច្បាប់ ក្រិត្យ អនុវត្តន៏នយោបាយក្នុងប្រទេស និងក្រៅប្រទេស។

៣- ធ្វើសេចក្តីព្រាងផែនការរដ្ឋ និង ថវិការដ្ឋ។

៤- អនុវត្តផែនការរដ្ឋ និង ថវិការដ្ឋ។

៥- កសាង និង ពង្រឹងអង្គការរដ្ឋ ពីថ្នាក់មជ្ឈឹម ដល់ថ្នាក់មូលដ្ឋាន បណ្តុះបណ្តាលនិងគ្រប់គ្រងកម្មករ និង និយោជិតរបស់រដ្ឋ។

៦- រ៉ាប់រង ការដឹកនាំការងាររបស់ទីស្ដីការរដ្ឋមន្ត្រី និងស្ថាប័ននានា ដែលនៅក្រោមឱវាទក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋមន្ត្រី អោយមានឯកភាព និងរ៉ាប់រងការដឹកនាំការងាររបស់គណកម្មាធិការប្រជាជនមូលដ្ឋានគ្រប់ ថ្នាក់អោយមានឯកភាព ។

៧- ផ្អាកការអនុវត្ត កែប្រែ រឺលុបចោលអនុសញ្ញា និង សេចក្ដីណែនាំមិនសមស្រប របស់រដ្ឋមន្ត្រី និង របស់ប្រធានស្ថាប័នរដ្ឋនានា ។

ផ្អាកការអនុវត្តកែប្រែ រឺ លុបចោលសេចក្ដីសំរេច និង សេចក្ដីណែនាំមិនសមស្របរបស់គណៈកម្មាធិការប្រជាជនគ្រប់ថ្នាក់ ។

៨- ចាត់វិធានការកំណត់ព្រំដែន ក្រុង ខណ្ឌ សង្កាត់ ខេត្ត ទីរួមខេត្ត ស្រុក និង ឃុំតាមបញ្ញត្តិច្បាប់ ។

៩- ការពារផលប្រយោជន៏របស់ប្រជាជន រក្សាសន្តិសុខរបៀបរៀបរយសាធារណៈ ការពារសិទ្ធិ និងផលប្រយោជន៏ស្របច្បាប់របស់ប្រជាពលរដ្ឋ ។

១០- ពង្រឹង និង បង្កើនកម្លាំងការពារជាតិ អនុវត្តន៏ការប្រមូលកម្លាំងទ័ព ចេញបំរាមគោចរ ក្នុងករណី ចាំបាច់ ក្រោយពីបានការយល់ព្រមពីគណៈកម្មាធិការអចិន្ត្រៃយ៍រដ្ឋសភា និងចាត់វិធានការ ចាំបាច់ផ្សេងៗដើម្បីការពារជាតិ ។

១១- អនុវត្តសន្ធិសញ្ញា និង អនុសញ្ញាអន្តរជាតិទាំងឡាយ ។

១២- បំពេញភារកិច្ចផ្សេងៗទៀត ដែលរដ្ឋសភា និងក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋប្រគល់អោយ ។

មាត្រា ៦៧

ប្រធានក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋមន្ត្រី ដឹកនាំការងាររបស់ក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋមន្ត្រី ហើយធ្វើជាអធិបតី នៃអង្គប្រជុំក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋមន្ត្រី ។

អនុប្រធានមួយរូបជួយប្រធាន និង កាន់កាប់មុខងារប្រធាន នៅពេលប្រធានអវត្តមាន ។

សមាជិកម្នាក់ៗរបស់ ក្រុម ប្រឹក្សារដ្ឋមន្ត្រី ទទួលខុសត្រូវពីសកម្មភាពរបស់ខ្លួន និងទទួលខុសត្រូវ រួមជាមួយ នឹងសមាជិកផ្សេៗទៀត ពីសកម្មភាព ក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋមន្ត្រី ។

មាត្រា ៦៨

សេចក្ដីសំរេចរបស់ក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋមន្ត្រី ត្រូវតែមានសមាជិកភាគច្រើន នៃក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋមន្ត្រីទាំមូល ។

ប្រធានក្រុមប្រឹក្សាជាតិរណសិរ្សសាមគ្គីកសាងការពារមាតុភូមិកម្ពុជា ប្រធានសហពន្ធ័សហជីពកម្ពុជា ប្រធានសមាគមយុវជនកម្ពុជា ប្រធានសមាគមនារីកម្ពុជា និង ប្រធានសមាគមកសិករកម្ពុជា មានសិទ្ធិចូលរួមក្នុងការប្រជុំរបស់ក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋមន្ត្រី ។

មាត្រា ៦៩

អាណត្តិរបស់ក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋមន្ត្រី មានកំណត់ស្មើនឹងនីតិកាលរបស់រដ្ឋសភា។

នៅពេលផុតនីតិកាលរដ្ឋសភា ក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋមន្ត្រី បន្តសកម្មភាពរបស់ខ្លួន រហូតដល់រដ្ឋសភា ជ្រើសតាំងក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋមន្ត្រីថ្មីបាន។

មាត្រា ៧០

ការរៀបចំនិងការប្រព្រឹត្តិទៅ នៃក្រុមប្រក្សារដ្ឋមន្ត្រី ត្រូវកំណត់ក្នុងច្បាប់។

ជំពូកទី៧

គណៈកម្មាប្រជាជនមូលដ្ឋាន

មាត្រា៧១:

ដែនដីនៃរដ្ឋកម្ពុជាត្រូវបែងចែកជា ខេត្ត និង ក្រុង ចំណុះរដ្ឋអំណាចមជ្ឈិមផ្ទាល់ ។

ខេត្តត្រូវបែងចែកជាទីរួមខេត្ត និង ស្រុក ។

ទីរួមខេត្តត្រូវបែងចែកជាសង្កាត់ ។

ស្រុកត្រូវបែងចែកជាឃុំ ។

ក្រុងចំណុះរដ្ឋអំណាចមជ្ឈិមផ្ទាល់ត្រូវបែងចែកជាខ័ណ្ឌ និង ស្រុកជាយក្រុង ។

ខ័ណ្ឌត្រូវបែងចែកជា សង្កាត់ ។

ស្រុកជាយក្រុងត្រូវបែងចែកដូច ស្រុកចំណុះខេត្ត ។

មាត្រា៧២:

គណៈកម្មាធិការប្រជាជនត្រូវមាននៅគ្រប់ក្រុង គ្រប់ខ័ណ្ឌ គ្រប់ស្រុកជាយក្រុង គ្រប់សង្កាត់ គ្រប់ខេត្ត គ្រប់ទីរួមខេត្ត គ្រប់ស្រុក គ្រប់ឃុំ ។

សមាជិកគណៈកម្មាធិការប្រជាជនឃុំ និង សង្កាត់ ត្រូវបានប្រជាជននៅឃុំ និង សង្កាត់ ជ្រើសរើសតាមលក្ខណៈការបោះឆ្នោតជាសាកល ដោយស្មើភាព ដោយចំពោះ និង តាមវិធីជ្រើស ជាសំងាត់ ។

សមាជិកគណៈកម្មាធិការប្រជាជនទីរួមខេត្ត និង ស្រុកត្រូវបានជ្រើសរើសដោយតំណាង គណៈកម្មាធិការប្រជាជនឃុំ និង សង្កាត់ តំណាងរណសិរ្ស និង តំណាងអង្គការមហាជនជាសមា ជិករណសិរ្សថ្នាក់ទីរួមខេត្ត និង ស្រុក ។

សមាជិកគណៈកម្មាធិការប្រជាជនខ័ណ្ឌ និងស្រុកជាយក្រុង ត្រូវបានជ្រើសរើសដោយតំណាងគណៈកម្មាធិការប្រជាជនឃុំ និង សង្កាត់ តំណាងរណសិរ្ស និងតំណាងអង្គការមហាជនជា សមាជិករណសិរ្សថ្នាក់ ខ័ណ្ឌ និង ស្រុកជាយក្រុង ។

សមាជិកគណៈកម្មាធិការប្រជាជនខេត្តត្រូវបានជ្រើសរើសដោយតំណាងគណៈកម្មាធិការ ប្រជាជនទីរួមខេត្ត និង ស្រុកតំណាងរណសិរ្ស និង តំណាងអង្គការមហាជនជាសមាជិករណសិរ្ស ថ្នាក់ខេត្ត ។

សមាជិកគណៈកម្មាធិការប្រជាជនក្រុងត្រូវបានជ្រើសដោយតំណាងគណៈកម្មាធិការប្រជាជនខ័ណ្ឌ និង ស្រុកជាយក្រុងតំណាងរណសិរ្ស និង តំណាងអង្គការមហាជនជាសមាជិករណសិរ្ស ថ្នាក់ក្រុង ។ **មាត្រា៧៣:**

គណៈកម្មាធិការប្រជាជន មានប្រធាន អនុប្រធាន និង សមាជិក ។

អាណត្តិរបស់គណៈកម្មាធិការប្រជាជនខេត្ត និង ក្រុង មានកំណត់ ៥ ឆ្នាំ ។

អាណត្តិរបស់គណៈកម្មាធិការ ប្រជាជនទីរួមខេត្ត ស្រុក ឃុំ ខ័ណ្ឌ សង្កាត់ ស្រុកជាយក្រុង មានកំណត់ ៣ ឆ្នាំ ។

មាត្រា៧៤:

គណៈកម្មាធិការប្រជាជនគ្រប់ថ្នាក់ ទទួលខុសត្រូវចំពោះប្រជាជននៅមូលដ្ឋាន និង ទទួលខុសត្រូវចំពោះអង្គការរដ្ឋអំណាចថ្នាក់លើ ។

មាត្រា៧៥:

គណៈកម្មាធិការប្រជាជនមូលដ្ឋានសំរេច និង អនុវត្តគោលការណ៍ កសាងមូលដ្ឋានលើ គ្រប់វិស័យ អនុវត្តសេចក្តីសំរេច និង សារាចររបស់អង្គការរដ្ឋថ្នាក់លើ គ្រប់គ្រងការងាររដ្ឋបាលនៅ មូលដ្ឋាន និង ណែនាំគ្រប់ផ្នែកគ្រប់ថ្នាក់ដែលនៅក្រោមឱវាទផ្ទាល់អោយអនុវត្តភារកិច្ច រក្សាសន្តិសុខសាធារណៈ និង របៀបរៀបរយសង្គម កសាងសេដ្ឋកិច្ច ពង្រីកវប្បធម៌ ថែទាំសុខភាព លើកស្ទួយជីវភាពប្រជាជននៅមូលដ្ឋាន ។

មាត្រា៧៦:

ដោយយោងតាមតំណែង និង មុខការដែលច្បាប់បានកំណត់ គណៈកម្មាធិការប្រជាជន គ្រប់ថ្នាក់ ចេញសេចក្តីសំរេច ចេញសេចក្តីបង្គាប់ និង ត្រួតពិនិត្យការអនុវត្តសេចក្តីសំរេច សេចក្តីបង្គាប់ទាំងនេះ ។

គណៈកម្មាប្រជាជន មានសិទ្ធិផ្អាកការអនុវត្ត កែប្រែ ឬ លុបចោលសេចក្តីសំរេច និង សេចក្តីបង្គាប់មិនសមស្របនៃអង្គការនៅក្រោមឱវាទផ្ទាល់របស់ខ្លួន និង របស់គណៈកម្មាធិការប្រ ជាជនថ្នាក់ក្រោម ។

មាត្រា៧៧:

គណៈកម្មាធិការប្រជាជនណា ឬ សមាជិកគណៈកម្មាធិការប្រជាជនណា មិនបានបំពេញ ភារកិច្ចរបស់ខ្លួនអាចត្រូវបានហូតងារ ឬ រំសាយតាមលក្ខណៈដែលកំណត់ក្នុងច្បាប់ ។

មាត្រា៧៨:

ការតែងតាំង ការរៀបចំ និង ការប្រព្រឹត្តទៅនៃគណៈកម្មាធិការប្រជាជនមូលដ្ឋាន ត្រូវកំណត់ក្នុងច្បាប់ ។

ជំពូកទី៨

សាលាជម្រះក្តី និង អយ្យការ

មាត្រា៧៩:

សកម្មភាពនៃសាលាជម្រះក្តី និង អយ្យការមានទិសដៅដូចតទៅ :

១- ការពារអំណាចប្រជាជន និង ការពារនីត្យានុកូលភាពប្រជាធិបតេយ្យ ។

២- រក្សាសន្តិសុខសាធារណ និង របៀបរៀបរយសង្គម ។

៣- ការពារទ្រព្យសម្បត្តិសាធារណ ។

៤- ការពារសិទ្ធិ សេរីភាព ជីវិត និង ប្រយោជន៏ស្របច្បាប់របស់ពលរដ្ឋ ។

មាត្រា៨០:

តុលាការប្រជាជន និង តុលាការយោធា ជាអង្គការជំនុំជម្រះនៃរដ្ឋកម្ពុជា ។ រដ្ឋអាជ្ញាអម សាលាជម្រះក្តីធ្វើការចោទប្រកាន់ប្តឹងទៅតុលាការតាមច្បាប់ ។

ក្នុងករណីចាំបាច់ក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋអាចបង្កើតតុលាការពិសេស ដើម្បីជំនុំជម្រះរឿងដែលមាន លក្ខណៈពិសេស ។

មាត្រា៨១:

ដើម្បីជំនុំជម្រះ សាលាជម្រះក្តី ផ្អែកលើច្បាប់ និង ផ្អែកលើលក្ខណការណ៍ពលរដ្ឋគ្រប់ មានភាពស្មើគ្នាដោយឥតប្រកាន់ជនជាតិ ជំនឿសាសនា ភេទ និង ឋានៈក្នុងសង្គម ។

មាត្រា៨២:

ទីប្រឹក្សាប្រជាជនចូលរួមក្នុងសកម្មភាពតុលាការ តាមបញ្ញត្តិច្បាប់ ។ ក្នុងការជំនុំជម្រះទី ប្រឹក្សាប្រជាជនមានសិទ្ធិស្មើនឹងចៅក្រម ។

ក្រុមប្រឹក្សាជំនុំជម្រះត្រូវសំរេចតាមមតិភាគច្រើន ។

មាត្រា៨៣:

នៅគ្រប់សាលាជំម្រះក្តី ការជំនុំជម្រះត្រូវធ្វើជាសាធារណៈ ។

ប៉ុន្តែការជំនុំជម្រះអាចប្រព្រឹត្តទៅជាសំងាត់ ក្នុងករណីដែលមានចែងក្នុងច្បាប់ ។

មាត្រា៨៤:

សាលាជម្រះក្តីនៃរដ្ឋកម្ពុជា ធានារ៉ាប់រងអោយពលរដ្ឋ ដែលជាជនជាតិភាគតិចមានសិទ្ធិ ប្រើភាសា និង អក្សររបស់ខ្លួនចំពោះមុខសាលាជម្រះក្តី ។

មាត្រា៨៥:

សិទ្ធិការពារខ្លួនរបស់ជនជាប់ចោទ ត្រូវបានធានា ។

ជនជាប់ចោទមានសិទ្ធិការពារខ្លួនដោយខ្លួនឯង ឬ ពឹងមេធាវី ឬ ពឹងអ្នកដទៃណាមួយដើម្បី អោយជួយការពារ ។

មាត្រា៨៦:

ការរៀបចំ និង ការប្រព្រឹត្តទៅនៃសាលាជម្រះក្តី និង អយ្យការត្រូវកំណត់ក្នុងច្បាប់ ។

ជំពូកទី៩

សញ្ញាជាតិ ទង់ជាតិ ភ្លេងជាតិ និង រដ្ឋធានី

មាត្រា៨៧:

សញ្ញាជាតិនៃរដ្ឋកម្ពុជា មានរាងមូល ផ្ទៃក្រហម មានកម្រងគួរស្រូវពណ៌មាស អមសងខាង ជារង្វង់ ស្នែងក្របី ជួបគ្នាខាងចុង ។

ខ្សែបូក្រហមរុំព័ទ្ធផ្នែកខាងក្រោម នៃកម្រងគួរស្រូវជាពីរថ្នាក់ ។ នៅកណ្តាលខ្សែបូមាន ចរិកអក្សមាសថាៈ " រដ្ឋកម្ពុជា " ។

សៀវភៅមាសរដ្ឋធម្មនុញ្ញ បើកទំព័រតម្កល់លើដើមស្រូវចងជាបូ ។ កង់គ្រឿងចក្រចេញរាង ពាក់កណ្តាលមានកាំ ៧ ផ្នែកពីមុខសៀវភៅមាស ។ នៅលើកងគ្រឿងចក្រ មានរូបប្រាសាទអង្គរវត្ត កំពូលប្រាំ ពណ៌មាសស្ថិតនៅចំរង្វង់គួរស្រូវ ។

មាត្រា៨៨:

ទង់ជាតិមានផ្ទៃពណ៌ខៀវក្រោម ក្រហមលើ ដែលមានទំហំផ្ទៃខៀវ និង ផ្ទៃក្រហមស្មើគ្នា ហើងទទឹងស្មើនឹង ពីរភាគបីនៃបណ្តោយ ។ ឯរូបប្រសាទខាងក្នុង ជារូបប្រសាទកំពូលប្រាំ ពណ៌ លឿង ប្រកបទៅដោយក្បូរក្បាច់រចនា កម្ពស់ពីបាតខឿនប្រាសាទទៅដល់កំពូលប្រាសាទកណ្តាល ស្មើនិងពាក់កណ្តាលនៃបាតខឿន កម្ពស់ប្រាសាទស្មើ និង ២/៥ នៃទទឹងផ្ទៃ ។ មុំនៃកំពូលប្រាសាទ កណ្តាលមកកំពូលប្រាសាទសងខាងមាន ១៣០ អង្សារ ។

ពណ៌ក្រហម តំណាងឆន្ទៈដ៏អង់អាចក្លាហានរបស់ប្រជាជនកម្ពុជា ក្នុងការការពារ និង កសាងប្រទេសជាតិអោយសំបូររុងរឿង ។

ពណ៌ខៀវតំណាងប្រជាជនទាំងមូល ដែលអបអរសាទរ ទរឈាមជាតិ និង តំណាងភោគ ផលធម្មជាតិ ទាំងលើដី ក្នុងដី ក្នុងទឹក ក្រោមទឹកអោយឋិតថេរជាអមតៈ ។

ពណ៌លឿង តំណាងអរិយធម៌ដ៏យូរលង់របស់ប្រជាជនកម្ពុជា និង សាសនា ។

មាត្រា៨៩:

ភ្លេងជាតិនៃរដ្ឋកម្ពុជា ត្រូវរដ្ឋសភាកំណត់ ។

ថ្ងៃបុណ្យជាតិ គឺ ថ្ងៃ ៧ មករា ។

មាត្រា៩០:

រដ្ឋធានីនៃរដ្ឋកម្ពុជា គឺ " ភ្នំពេញ " ។

ជំពូកទី១០

អានុភាព នៃរដ្ឋធម្មនុញ្ញ និង ការកែប្រែរដ្ឋធម្មនុញ្ញ

មាត្រា៩១:

រដ្ឋធម្មនុញ្ញនេះ ជាច្បាប់គោលនៃរដ្ឋកម្ពុជា ហើយមានអានុភាពខ្ពស់បំផុតខាងច្បាប់ ។ ច្បាប់ទាំងឡាយត្រូវស្រប និងរដ្ឋធម្មនុញ្ញជាដាច់ខាត ។

មាត្រា៩២:

ច្បាប់ ក្រឹត្យ-ច្បាប់ ក្រឹត្យ អនុក្រឹត្យ ប្រកាស និង សេចក្តីសំរេចទាំងឡាយរបស់ស្ថាប័ននានា នៃសាធារណរដ្ឋប្រជាមានិតកម្ពុជា ដែលស្របនិងរដ្ឋធម្មនុញ្ញនៃរដ្ឋកម្ពុជាត្រូវនៅជាធរមានលុះដល់ ពេលមានអត្ថបទថ្មីជំនួស ។

ក្រឹត្យ-ច្បាប់ និង សេចក្តីសំរេចទាំងឡាយ របស់ក្រុមប្រឹក្សាប្រជាជនបដិវត្តកម្ពុជាដែលមាន លក្ខណៈជាច្បាប់ ហើយស្របនិងរដ្ឋធម្មនុញ្ញ នៃរដ្ឋកម្ពុជា ត្រូវនៅជាធរមានលុះដល់ពេលណាមាន ច្បាប់ ។

មាត្រា៩៣:

ការកែប្រែរដ្ឋធម្មនុញ្ញ ជាសមត្ថកិច្ចរបស់រដ្ឋសភា ហើយអាចប្រព្រឹត្តទៅបានលុះត្រាតែមាន សមាជិករដ្ឋសភាពីរភាគបីយល់ព្រម ។

រដ្ឋធម្មនុញ្ញកែប្រែ " រដ្ឋធម្មនុញ្ញនៃរដ្ឋកម្ពុជា " នេះត្រូវបានរដ្ឋសភា នៃសាធារណរដ្ឋប្រជាមា និតកម្ពុជា អនុម័តជាឯកច្ឆ័ន្ទ នៅថ្ងៃទី ៣០ ខែ មេសា ឆ្នាំ ១៩៨៩ នាសម័យប្រជុំសាមញ្ញនៃនីតិកាល ទី១ ។

ធ្វើនៅភ្នំពេញ ថ្ងៃទី ៣0 ខែមេសា ឆ្នាំ ១៩៨៩

ជ. រដ្ឋសភា

ប្រធាន

ហត្ថលេខា និង ព្រាះ ជា ស៊ីម